

2023-08-21
LI2023/03011**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**

Trafikverket

781 89 Borlänge

Transportstyrelsen

601 73 Norrköping

Uppdrag att utreda behovet av att stärka det svenska järnvägs- och kollektivtrafikskyddet

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket och Transportstyrelsen i uppdrag att gemensamt utreda behovet av att stärka det svenska järnvägs- och kollektivtrafikskyddet.

Inom ramen för uppdraget ska myndigheterna:

- genomföra en kartläggning av nuvarande reglering på både nationell nivå och EU-nivå avseende det svenska järnvägs- och kollektivtrafikskyddet och utifrån denna kartläggning analysera behov av och föreslå ytterligare åtgärder,
- föreslå utformning och en process för framtagande av ett nationellt program för järnvägs- och kollektivtrafikskydd, utifrån rekommendationen i Europeiska kommissionens meddelande COM(2018) 470 slutlig,
- analysera om det med hänsyn till befintlig reglering är lämpligt att införa krav på järnvägsföretag och infrastruktur- och stationsförvaltare att anta säkerhetsplaner på företagsnivå och i så fall lämna förslag på hur sådana krav kan utformas,
- genomföra en omvärldsanalys och studera hur andra länder reglerar frågor om järnvägs- och kollektivtrafikskydd, samt
- i övrigt vid behov lämna de författningsförslag och områden för vidare utredning som myndigheterna bedömer nödvändiga för att stärka det svenska järnvägs- och kollektivtrafikskyddet.

Åtgärdernas skalbarhet ska framgå och konsekvensbeskrivning, inklusive förslag till finansiering, ska i möjligaste mån redovisas. Detta gäller även

förslaget till utformning och en process för framtagande av ett nationellt program för järnvägs- och kollektivtrafikskydd.

Vid genomförandet av uppdraget ska Trafikverket och Transportstyrelsen samråda med det Nationella rådet för järnvägs- och kollektivtrafikskydd (NRJK), Samverkansrådet mot terrorism och andra berörda myndigheter och aktörer.

Trafikverket och Transportstyrelsen ska senast den 31 januari 2024 lämna en gemensam redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Resenärer ska kunna känna sig trygga när de reser kollektivt i Sverige, vare sig det är med buss, tåg, spårväg eller tunnelbana, både under resan samt på stationer och terminaler.

I Sverige finns det Nationella rådet för järnvägs- och kollektivtrafikskydd, där utöver Trafikverket och Transportstyrelsen även bl.a. Polismyndigheten, branschorganisationerna Svensk Kollektivtrafik och Tågföretagen samt Jernhusen AB ingår. Rådet arbetar för att utveckla och genomföra åtgärder som syftar till att förebygga, förhindra och hantera kriminella och olagliga handlingar riktade mot kollektivtrafiken, såväl lokal som regional, och fjärrtrafik samt övrig spårtrafik.

Inom transportområdet finns i dag omfattande regelverk avseende luftfartsskydd, sjöfartsskydd och hamnskydd. Regleringen är huvudsakligen styrd av internationell lagstiftning, inte minst på EU-nivå, som genomförts i nationell rätt. För järnvägs- eller kollektivtrafikskydd är gällande regler inte lika omfattande, men området är i viss mån reglerat exempelvis genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/782 av den 29 april 2021 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer (den s.k. tågpassagerarförordningen) samt genom säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2021:955).

Europeiska kommissionen har i ett meddelande presenterat fyra rekommendationer till medlemsstaterna om åtgärder för att förbättra tågresenärers säkerhet (COM[2018] 470 slutlig). I en av rekommendationerna uppmanas medlemsstaterna att anta ett nationellt

program för järnvägsskydd. I en annan rekommendation uppmanas medlemsstaterna att införa krav på järnvägsföretag och infrastruktur- och stationsförvaltare om att de ska ha säkerhetsplaner på företagsnivå.

Den 27 juli 2023 gav regeringen 15 myndigheter i uppdrag att utveckla och intensifiera arbetet mot terrorism för att stärka Sveriges säkerhet. Mot bakgrund av det redan pågående arbetet för järnvägs- och kollektivtrafikskydd och den ökade hotbilden mot Sverige, ser regeringen ett behov av att ta nästa steg genom att ge Trafikverket och Transportstyrelsen i uppdrag att gemensamt utreda behovet av att stärka det svenska järnvägs- och kollektivtrafikskyddet.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Linnéa Lundström

Kopia till

Statsrådsberedningen/EUK

Justitiedepartementet/L3, L4 och PO

Försvarsdepartementet/SSK

Finansdepartementet/BA, OFA K och BSÄ

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/TP, US och RS

Polismyndigheten

Jernhusen AB

Svensk Kollektivtrafik

Sveriges Kommuner och Regioner

Tågföretagen